

ЖАМИЛК СЎЗИ

1991 йил 1 январдан
чиқа бошлаган

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг газетаси

10 январь, чоршанба, 1996 йил
Сотувда эркин нархда. № 7 (1260)

ВИЛОЯТ КЕНГАШИ СЕССИЯСИ

Халқ депутатлари Тошкент вилояти кенгашининг сессияси бўлди. Унда 1995 йилда вилоятнинг иқтисодий-ижтимоий ривожлантириш янги йилида Президент Ислам Каримовнинг Олий Мажлиси пўртинчи сессиясида сўзлаган нутқида ўртага қўйилган вазифалар муҳокама этилди. Вилоят ҳокими Э. Рўзиев шу ҳақда маъруза қилди.

Маърузачи ва сўзга чиққанлар ўтган йили вилоят халқ ҳўжалигининг барча соҳаларида иқтисодий ислохотларни чуқурлаштириш, икки бозорни истеъмол моллари билан тўлдирish, миллий валюта қадрини ошириш борасида муайян ишлар қилинганини қайд этдилар. Бирок маъжуд сановат ва техника, кадрлар салоҳиятидан тўлиқ фойдаланилмади. Хусусан, кўпгина корхоналарда маҳсулот ишлаб чиқариш ҳақида қамалди, кичик корхоналарда самараси сезилмапти, агроноснат мажмуида ҳам аҳвол кўнгилдагидек эмас. Охангарон, Бўстонлик, Пскент ва Бўка туман-

ларида галла топириш режаси бажарилмади. Айрим фермаларда қорамоллар бони қамалди. Қўшма корхоналарда тайёрланган маҳсулотларнинг сифати жаҳон андозаларига тўла жавоб бермайди. Бу борадаги камчиликларга тезда барҳам бериш учун ташаббускорлик ва ишчилик даркор. Сессияда аҳолини ичимлик сув ва табиий газ билан таъминлаш, шунингдек, соғлиқни сақлаш, халқ таълими, физкультура ва спорт, айниқса, футболни ривожлантириш масалалари ҳам муҳокама этилди. Қўрилган масалалар қозидан тегишли қарор қабул қилинди.

Машинасозлик ва техника васиталарининг аксарият қисми яқин ўтмишда республикамизга четдан олиб келинади. Эндликда республикамиз экспортчи мамлакатлар қаторига қўшилмоқда. Ураиш чорвачилик машинасозлиги заводида ишлаб чиқарилаётган 10 хилга яқин озуқа экинлари ўриш агрегатлари Россия, Қозғистон, Туркменистон ҳамда Қирғизистонга етказиб берилмоқда.

ФАОЛЛАР ЙИГИЛИШИ

Наманганда вилоят фаолларининг йиғилиши бўлди. Унинг иштирокчилари Ўзбекистон Президентини Ислам Каримовнинг республика Вазирлар Маҳкамасининг яқинда бўлиб ўтган мажлисида сўзлаган нутқидан келиб чиқадиган вазифаларни муҳокама қилдилар.

Йиғилиш иштирокчилари Наманган вилоятида спортни, аввало футболни ривожлантириш муаммоларини кўриб чиқдилар. Бобомиз Амир Темури турилган кўннинг 660 йиллигини байрам қилишга қандай тайёргарлик қўрилайётганини муҳокама қилди. Йиғилишда вилоятда қишлоқ ҳўжалик ишлаб чиқаришини ри-

ТЕЗКОРЛИК, ИШОНЧЛИЛИК, МУҲОФАЗА

Бир неча дақиқада баж операциялари, савдо тузилмалари ўртасидан ҳисоб-китоблар, давлат ва идоралар ҳужжатлари ҳамда буйруқларини узатиш — ҳайларастликми? Йўқ, бу ҳақиқат.

Ўзбекистонда 9 январь куни маълумотларни узатидиган «ЎзПАК» республика компьютер тармоғи ишга туширилди. У республика Алоқа вазирлиги, «Ўзтелеком» концерни ва «Неташ» Турк-Канада фирмалари ҳамкорлиги самарасидир. Мутахассисларнинг фикрича, бу воқеа мамлакатимизни алоқа тармоғи ривожланган энг илгор давлатлар қаторига олиб чиқади. «ЎзПАК» тизими Тошкент Марказий телеграфи бош станциясига уланиб, махсус жиҳозланган барча вилоят марказларини қамраб олган. Келажакда МДХ мамлакатлари ва бошқа давлатлар билан боғланиш ҳам режалаштирилган. Янги тизимдан фойдаланмоқчи бўлган миқоз яқин орада дунёнинг ҳар қандай бурчагидаги молиявий, тижорат, фан-техника, ишлаб чиқариш каби турли компьютер маълумотларидан фойдаланишни мумкин бўлади. Бунда «ЎзПАК» тизими ижодкорлари маълумотларни ниҳоятда тезликда олиш билан бирга, уларнинг ишончлилигини ва маълумотлар базасига ноқонуний йўл билан кириб оладиган «удлабуронлардан» муҳофаза қилишга қаратилган. АҚШ, ГФР, Туркия, Аргентина, Жапон ва яна бир қанча мамлакатларда худди шундай тизим юксик самара билан ишлаб турибди.

Тўхиржон ҲАМРОҚУЛОВ олган сурат.

Ислохот одимлари ХУСУСИЙЛАШТИРИШ САМАРАСИ

Ислохотлар иккинчи босқичининг муҳим шартларидан бири — мулкни давлат тасарруфидан чиқариш, хусусий тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш.

— Юртимиз мустақиллигининг тўртинчи йили ҳам иқтисодий ислохотларни собитқадимлик билан амалга ошириш йили сифатида тарихда қолди, — дейди Фарғона вилоят ҳокими ўринбосари, вилоят мулкчилик қўмитаси бошлиғи Анваржон Эргашев. — Иқтисодий ислохотларни жадаллаштиришнинг ҳал қилувчи шартларидан бири — мулкни давлат тасарруфидан чиқариш, уни чинакам эгалари ихтиёрига топириш, шу йўл билан юртимизда мулкдорлар синфини яратилан боборатдир. 1995 йилда вилоятимиз бўйича жами 75 та халқ ҳўжалик объекти давлат тасарруфидан чиқарилиш режалаштирилган эди. Бу кўрсаткич ҳозирги кунга қадар 81 тага бажарилди. Шу жараён эвазига давлат хазинасига маблағ тушириш режаси 129 фонгга адо этилди. Режалаштирилган 26 та тадбиркор 28 миллион 750 миң сўм янқ мақсадларни қўзлаган қарзлар берилди. «Бизнес-фонд» йўли билан берилган мақсадли қарзлар суммаси 13 миллион 300 миң сўми ташкил этди. Бу маблағлар фақат халқ истеъмоли молларини ишлаб чиқаришни йўлга қўйиш, кўпайтириш мақсадларигагина берилди. Шулар жумласидан, вилоятда 8 та корхонани техник жиҳатдан қайта қуролантириш ва ишлаб чиқариш жараёнини тараққий эттириш учун 12 миллион 821 миң сўм маблағ ажратилди.

Туржи ярмарка ва бозор ўтказилди. Ҳозир вилоятда жами 160 та майда улғуржи савдо дўкони, тижорат марказлари, савдо уйлари барпо этилди. Улар орқали сотилган ва харид қилинган моллар ва ресурслар миқдори 41 миллион сўмдан ортди. Шулардан 31 миллион сўмлик мол ва ресурслар экспорт қилинган бўлса, 5 миллион сўмлик четдан келтирилди.

Ўтган йилнинг апрель ойидан бошлаб вилоятимизда Республика товар, хомашё биржасининг шохобчалари ишлаб турибди. Шу давр мобайлида шу биржа савдоларида 58 миллион сўмлик мол ва ресурслар олд-соттиси шартномалари имзоланди. Бу бир ойда ўртача 19 миллион сўмлик мол айланмоқда, деганидир.

Ишбилармон ва тадбиркорларимизга моддий жаҳатдан берилаётган ёрдамлар қатори уларнинг билим даражаларини оширишлари ҳам имкониятлар яратиб берилмоқда. 1 миңг 380 нафар ишбилармоннинг маълумоти оширилди.

Тадбиркорлик ва ишбилармонлик намоён этишининг чегаралири кенг. Вақтинча ишламаётганларини иш билан таъминлаш масаласи ҳам энг долзарб муаммолардан бири бўлиб турибди. Шу мақсадда кичик ва ўрта бизнесни ривожлантиришга мадад бериувчи фонд билан ҳамкорликда «Корхона — маҳалла» дастурини ишлаб чиқилди. Унга кўра Марғилондаги «Хон-атлас», Қўқондаги «Озод» ва «Улғурбек» ҳиссалорлик жамиятлари билан ҳамкорликда меҳнатта дабқатли фуқаролар иш билан таъминламоқда. Уйда турли иш кийимлари, кўрпа-тушак жилдлари, пайпоқ ишлаб чиқилаяпти. Видеотизим бўйича ана шундай иш жойлари ташкил этилиши натижасида 4,5 миллион сўмликдан ортиқроқ халқ истеъмол моллари ишлаб чиқаришга эришилди.

Вилоят мулк бошқармаси томонидан 62 та қўшма корхона рўйхатга олинган бўлиб, уларнинг чет эл инвестицияси салмоғи 122 миң 240 долларга етди. Шунингдек бир қатор қўшма корхоналар барпо этилиши ташкилий тадбирлари поёнига етказилди.

Аммо, очинг ҳали бу борда камчиликларимиз ҳам кўп. Биз уларни бартараф этиш учун барча имкониятларимизни ишга солашим.

«Халқ сўзи» мухбири
Набижон СОБИР
ёзиб олди.

ҲОЛИД МАЛИК НУКУСНИНГ ФАҲРИЙ ФУҚАРОСИ

БМТнинг мамлакатимиздаги доимий вакили Ҳолид Малик Нукусга келди. У Қорақалпоғистон Республикаси Жўқорғи Кенгесига қабул қилинди. Қорақалпоғистон парламенти раҳбари У. Аширбеков жаҳон ҳамжамияти эътиборини Орол муаммоларини ҳал этишга қаратишга Бирлашган Миллатлар Ташкилати муносиб ҳисса қўшаётганини, БМТ ҳомийлигида ўтказилган

Нукус халқаро конференцияси бу борада, айниқса, муҳим воқеа бўлганини таъкидлади. Қабул чоғида Орол муаммоларини бартараф этишдаги фаол иштироки, Нукус конференциясининг муваффақиятли ўтказилишидаги хизматлари учун Ҳолид Маликка Нукус шаҳри фаҳрий фуқароси бўлгани тўғрисидаги шайхонатома топирилди.

Тўхиржон ҲАМРОҚУЛОВ олган сурат.

Бугунинг гапи БОШЛАНДИЮ, ЛЕКИН ЎЗ ҲОЛИГА ТАШЛАНДИ

Тошкент қишлоқ ҳўжалиги машинасозлиги ишлаб чиқариш бирлашмаси республикамизда ирриқ сановат даражасига етказилди. У пахта терим машиналарини ишлаб чиқариш бўйича дунёда учинчи корхона саналади.

Бундай корхонанинг иккинчиси Америка Қўшма Штатларида жойлашган бўлиб, булар «Кейс» ҳамда «Джон-Дир» фирмалари-дир. Республикамизда похтаида ишлаб чиқарилаётган «Зангори кема»ларнинг АҚШникидан қийлиши фарқи бор? Бошқача қилиб айтганда, бизнинг машиналаримиз дунё бозорига «Кейс» ва «Жон-дир» фирмалари маҳсулотларини билан рақобатлашиш кучига эгами? Биз ана шу саволларга аниқлик киритиш мақсадида корхонада бўлдик. — Ҳозирги кунда бирлашмаимизда, асосан, икки турдаги пахта терим машиналари ишлаб чиқариламоқда, — дейди бош конструктор Борис Чечин. — Булар «Х1В — 2,4Г» ҳамда «НП — 1,8А» марказли турт ва икки қаторли «Зангори кема»лардир. Ўтган йилни қорхонамиз бир мунча иқобий ютуқлар билан яқунлади. Хомашё тақчиллигига қисман бўлиб савдога барҳам берилди. Шу сабабли қишлоқ ҳўжалигига керакли бўлган ма-

шиналар ва эҳтиёт қисмлар ўз вақтида етказиб берилди. Бу йил ҳам Ўзбекистон Қишлоқ ҳўжалиги вазирилик ҳақида «Ўзбек-қишлоқҳўжалик»нинг таъини олдик. 1996 йил учун яна улардан 90та пахта терим машиналарини етказиб бериш учун буюртма олдик.

Ўзбекистонда ишлаб чиқарилаётган машиналарнинг Америка Қўшма Штатлариникидан фарқи нимала? деган саволга келсак, унга биз томонлама ёндашиб бўлмайди. Чунки Ўзбекистон ўзининг об-ҳавоси билан бошқа қўллаб пахта етиштириётган мамлакатлардан кескин фарқ қилади. Масалан, дунёнинг айна пахта йиғим-терими пайтида ёмғир, ҳатто қор ётиб қолиши ҳам мумкин.

Шу боис пахтанинг юз фоиз очилишини кутиб ўтиролмаймиз. Яъни қўсақларнинг ҳали 40-45 фоиз очилмасдан туриб машиналарни ишга туширишга тўғри келади. Қолган қисмининг иккинчи ва учинчи теримда, яъни вертикал шпинделли аппаратлар ўрнатилган машиналар ёрдамида йиғиштириб олиш мумкин бўлади. Америка Қўшма Штатлари ва бошқа бир қатор пахта етиштирувчи иқлим иссиқ мамлакатларда эса ҳосил бир маротаба йиғиштириб олинади. Шунинг учун юқорида номлари қайд этилган давлатларда қўлланилаётган горизонтал шпинделли аппаратлар бизнинг иқлим шароитимизга мос келмайди. Шу сабабли корхонамизда кўпроқ вертикал шпинделли аппаратлар ишлаб чиқаришга эътибор берилмоқда. Бирок ҳамма вақт ҳам об-ҳаво бир хил келавермайди. Мисол учун ўтган йили пахта йиғим-теримида ёнингарилик бўлмади. Кўсақлар ҳам барвақт етилади. Шу ўринда, наҳотки, республикамизнинг иқлим иссиқ вилоятларида горизонтал шпинделли аппаратларни ишлатиш мумкин бўлмаса, деган савол туғилиши табиий. Ўтган

Иккинчи республикамиз пахтазорларида Америка Қўшма Штатларида келтирилган горизонтал шпинделли аппаратлари ўрнатилган машиналар тарихида синаб қўрилганда уи соатда 13 тонна, бизнинг машиналар эса 9 тонна пахта терим имкониятига эга эканлиги маълум бўлди. Демак биздан қўриб турибдики, горизонтал шпинделли аппаратлар ўрнатилган машиналардан об-ҳаво шароитидан келиб чиққан ҳолда самарали фойдаланиш мумкин.

Тўғри, ҳозирча бу муаммони «Тошкентқишлоқ-маш» бирлашмаси мутахассислари ҳам ҳал қилишга уринишяпти. Яқин келажакда «Кейс» фирмаси билан ҳамкорликда горизонтал шпинделли аппаратлар ўрнатилган машиналарини ишлаб чиқариш режалаштирилди.

Бу масала билан 1962 йили Тошкент шаҳридаги Бош махсус конструкторлик бюроси мутахассислари ҳам шугулланган эди. Лекин иш қайсида сабабларга кўра ўз ҳолига ташлаб қўйилди. Балки у энди қайта «жонланар»?

Ҳулом ЮСУПОВ, «Халқ сўзи» мухбири.

ЯНГИ МАРКАЗ

Ҳатирчи туманида транспорт воситалари ҳайдовчиларининг ишга яроқчилигини аниқлаш маркази иш бошланди. Марказнинг чорроқ хонаси ўрнатилган энг замонавий компьютер ҳайдовчилар ва ҳайдовчилик ҳўқуқини олишга даъвогарларнинг сезгирлик қобилияти, хотираси ва иродасининг қай даражада эканлигини аниқлаб беради. Компьютер ҳулоаси асосида транспорт бошқармиш ҳўқуқини берилади. Ушбу синавдан барча ҳайдовчилар ўтадилар. Бундай марказ юртимизнинг олти вилоятларида маъжуд, холос.

Т. ЭШБОВЕВ, «Халқ сўзи» мухбири.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ВАЛЮТА БИРЖАСИДА

Ўзбекистон Республикаси Валюта биржасида 1996 йил 9 январда бўлиб ўтган савдода Ўзбекистон Республикасининг хоржий валютасида операцияларни амалга ошириш ҳўқуқига эга бўлган банклар иштирок этди.	1 Дания кронаси 6,57	1000 Россия рубли 7,83
Сотув ҳажми 16,21 миллион АҚШ долларини ташкил этди. Бир АҚШ долларининг қиймати — 36,50 сўм даражасида қайл этилди.	1 АҚШ доллари 36,50	1 Эстония кронаси 3,17
Ўзбекистон Республикасининг Марказий банк 1996 йил 10 январдан бошлаб ҳисоб ва боқхона тўловлари учун хоржий валюталарининг сўмига нисбатан қўйилган қийматини белгилади:*)	1 Миср фунти 10,75	1000 Украина карбованец 0,20
1 Австралия доллари 27,24	1 Ирландия фунти 58,43	1 Латвия лати 67,72
1 Австрия шиллинги 3,60	1 Исландия кронаси 0,56	1 Литва лити 9,13
1 Англия фунт стерлинги 56,64	10 Испания песети 3,02	1 Козғистон тенгеси 0,57
10 Бельгия франки 12,36	100 Италия лираси 2,32	1 Молдова лейи 8,07
1 Голландия гульдени 22,68	1 Канада доллари 26,79	1000 Беларус рубли 3,17
1 Греция драхми 1,55	1 Кувейт динари 121,99	*) — Валюта қийматини белгилаш чоғида Ўзбекистон Республикасининг Марказий банк мажур валюталарини ушбу қийматда сотиш ёки сотиб олиш мажбурийати ни олган.
	1000 Ливан фунти 2,29	Ваколатли банклар эркин муомалдаги нақд валютани айирбошлаш шохобчалари орқали сотишда уларнинг сотиш ва харид қилиш қийматини талб ва тақдирдан келиб чиққан ҳолда мустақил равишда белгилайдилар. Валютани аҳолидан харид қилишда воситачилик ҳақи олинмайди.
	1 Германия маркаси 25,41	
	1 Норвегия кронаси 5,76	
	10 Португалия эскудоси 2,45	
	1 Сингапур доллари 25,66	
	1000 Туркия лираси 0,62	
	1 Финляндия маркаси 8,39	
	1 Франция франки 7,40	
	1 Швейцария франки 5,52	
	1 ЭКЮ 31,40	
	1 ЭКЮ 46,98	
	10 Япония иенаси 3,47	

1986 йилда Москвада раҳматли Лев Яшиннинг олтинчи йиллиги кенг нишонланди. Бу машҳур спортчи шарафига «Динамо»да Эисебо, Беккейбаур каби жаҳон футбол юлдузлари шайроҳида уйин ўтказилди. Сўнг Яшин усти очик машинада тилпа-тик турганича, томошабинлар билан тўлаб-тошган стадионни айланиб чиқди. Томошабинлар уни гулларга буркади, японияликлар эса унга қимматбаҳо автомобиль ҳадя эттиди.

Орадан беш-олти кун ўтгач мен Яшиннинг хонадонида бўлиб, у билан суҳбатлашдим.

Давфатан Лев Иванович, ўз-ўзидан жимиб қолди ва сўнг чуқур бир хўрсиниб, секин-аста гапирга бошлади:

— Пахтакорчиларнинг фожеали ўлими мени ларзага солувди... Улардан баъзиларини танирдим. Ажойиб футболчилар эди. Юрагимдагини айтаман, фақат уэр, оғир боғмасин. Ана шу фожедан кейин сизларнинг футбол ўнгангани йўқ. Ушунда «Пахтакор»ни қайтадан тиклаш учун вақт ҳам, маблағ ҳам ажратилувди. Лекин қайсидир раҳбарларнинг барини кўкка соверди. Улар командани, асосан, четдан келган ўйинчилар билан тўлдирдишга ҳаракат қилишди. Келгиндилар қачон ўзга юрт шаъни учун жон куйдиради...

Миллий команда тузишларинг керак эди, худди гурини ё украинлар каби. Бунинг учун сизларда потенциал куч етарли — жисмонан бақувват, талантили ёшлар анча. Нега ишонч билан шундай дейман, чунки Ўзбекистонни дурустгина билман: терма командамиз таркибиди Самарқанддаги «Динамо» стадиониди бир неча ҳафта давомида машрақ ўтказганми...

Кейин, яхши футбол, бу, даставвал, машрақ, асосан, оқибатдаги машрақчилар ҳисобланади. Москвада об-ҳаво оёғинизга тўғаноқ солгани солган — ёмғир кўп, қиш анча қўзилди. Сизларда эса... Бежизга «Серкўбўш Ўзбекистон» дейишмайди-да! Шу боис ҳам биз қарийб тўрт миң километр йўл босиб, кузу қишда машқ қилгани юртингизга борамиз...

Тошкентга қайтиб келгач, мен ана шу мавзуда мақола ёздим, лекин уни ҳеч қайси газета чоп этмади. Чунки ушунда бизда манкуртлик сибсати ҳўкрон эди.

Истиқлолга эришганимизнинг илк давларидек бизда спортга ниҳоятда катта эътибор берилга бошланди. Мустақил Ўзбекистонда (жаҳонда илк бор!) биринчи таъсис этилган ҳўкрон муқофоти «Соғлом авлод учун» ордени бўлди. Менимча, бундан қўзланган бош мақсад, энг аввало, қарийб юз ўттиз йил давом этган манкуртликка зарба бериш эди. Чунки спорт, спорт юлдузлари миллий гуруҳни шакллантириш, Ватанга меҳр-муҳаббат ҳис-

сини кўчайтириш, мамлакат, халқ шаънини дунёга ёйишнинг муҳим омилларидандир. Зотан, Алёхин деганда кўз ўнгимизга Россия, Пеле деганда Бразилия келади. Жанубий Америка давлатлари,

ртлари қурилди ва юзлаб ёшлар яшил майдонларга чиқиб, спортнинг биз учун ҳўзирча янги бўлган ушбу тури сирларини кўнту сабог билан ўрганишяпти.

Иккинчидан эса, бу турини ёритиш учун жаҳоннинг кўлаб мамлакатларидан келишган журналистлар мусобақа, унинг қатнашчилари, ташкилотчилари билан бир қаторда Ўзбекистон, юртимизда амалга оширилган илоҳотлар ҳақида ҳўла ва ҳўп ёзишди, махсус телекўрсатувлар тайёрлашди.

барларда қатъий етишмаслиги туфайли қозғалди қолиб кетди.

Шу йил 3 январда Вазирлар Маҳкамасида ана шу масалага бағишланган йиғилиш бўлиб ўтди. Унда республикамиз Президенти Ислам Каримов ўзбў долзарб муаммо ҳўсуида сўз юритди.

Мажлисда футболни ривожлантиришнинг ташкилий асоси етарли даражада эмаслиги, баъзи вилоятлар, масалан, Қашақларда стадионлар ташланмиқ ҳўла экани, республикамизнинг қатор

тайёрлашлари ҳам керак. Айни куч-қувватга тўлган юзлаб ёшлар спортнинг бирор бир тури, дейлик, футбол билан шўғулланишга, бу ҳўла фақат уларнинг соғлиги, балки тарбиясига ҳам катта ижобий таъсир кўрсатади.

Клубларнинг яна бир вазифаси — футболчиларни ҳар жиҳатдан ҳўмоя қилиш. Ҳўзирда кўлаб футболчиларга эътибор деярли йўқ, уларнинг меҳнатлари қадрланмапти, масалан, «Нурфшон» командаси аъзолари уч ойдан бери маош олишмаган. Футболчиларинингнинг ҳўқ-ҳўққўқлари кўтариш даркор, ана ушунда улар профессионал спортчиларга айланяшяди. Бунинг учун клуб билан улар ўртасида халқаро ҳўққўқ талабларига мос келадиган шартнома (контракт) тузиб иш юритиш шарт.

Спорт соҳасидаги айрим раҳбарларнинг савияси пастлиги, уларда ватанпарварлик туйғўси йўқлиги, шахсий манфаатлари кўчилиги оқибатида баъзи истеъодли футболчиларнинг мамлакатдан четга «сотилиб» юборилди. Агар футболчи билан клуб ўртасида шартнома тузилса, ана шундай ноҳўш ҳўлланишнинг олдини олишга мустақкам асос яратиларди.

Клублар билан стадионлар орасидаги муносабатлар ҳам мутлақо янгича бўлиши, клублар ҳар бир матч учун стадионга тегишли маблағ тўлашлари керак. Ҳў, эндиликда стадионлар давлат ҳўсдорлик жамоасига айлангирляди. Ана ушунда стадионларнинг аҳволи яхшилланган бўларди.

Футболни кенг оммилайштириш учун ҳар бир вилоятдан олий лигада, ҳеч бўлмаганда, биттадан команда қатнашишини таъминлаш шарт. Ҳўзир баъзи вилоятлар, дейлик, Навоий вилоятининг бу лигада бирортаям командаси йўқ.

Мен бил муаммо: футбол мухлисларининг дилини, маданиятини тарбиялаш. Тўғри, стадионга тушганлар эҳтиросларини яширолмайдилар, аммо бу дегани бақириб-чақириниш англатмайди.

Спортни, айниқса, футболни юксак поғоналарга кўтариш ҳам илоҳотларнинг таркибий қисмидир. Шундай қилайликки, Ўзбекистонда ҳам ҳар бир футбол матчи миллий байрам тусини олсин. Футбол миллионлаб одамларнинг ватанпарварлик руҳини, уларнинг миллий гуруҳини янада юксалтиришга, ёшларимизни маънавий ва жисмоний баркамол инсонларга айлангиртиришга хизмат қилсин. Бунинг учун мамлакатимизда барча шарт-шароитлар мавжуд. Ва ишончимиз қомилки, шу яқин ўртада Ўзбекистоннинг ҳам ўз Пелелари, Мардонналари етишиб чиқажак.

Анвар ЖўРАБОЕВ.

БИЗНИНГ ҲАМ ЎЗ ПЕЛЕЛАРИМИЗ ЕТИШИБ ЧИҚАЖАК!

Бунинг учун Ўзбекистонда ҳамма шарт-шароит мавжуд. Аммо...

Франция ёки Англияда футбол ўйинлари ҳамisha миллий байрам тусини олади. Миллий командалари мағлубиятта учраганида, минглаб одамларнинг кўзларидан ёш қалқиса, галаба қозонганида минглаб одамлар кўшиқлар айтишиб, бир-бирларини бағрига бошилади. Ҳў, спорт, айниқса, футбол миллат жипелигини, халқ бирлигини мустақкамловчи улкан куч.

Юртимизда спортта очилган кенг йўл қисқа вақтлаёқ самарали ҳўсил бера бошладилар: ўзбек шахматчилари, курашчилари... боксчиларнинг номи жаҳонга таралди. Кўлаб мамлакатлардаги халқаро мусобақалар якунида улар шарафига миллий байроғимиз кўтарилиб, давлат маҳўямиз ижро этилганда, юракларимиз неча-неча марта бағрага қўзланганини бўр эслан!

Утган йили Тошкентда ўтган Марказий Осиё ўйинлари ҳам мамлакатимиз доврўнга доврўқ кўшиди. Ушбу мусобақанинг очилишга бағишланган маросимда қатнашган Халқаро Олимпиада комитети президенти Хуан Антонио Самаранч журналистлар билан ўтказилган мулоқотда ўз ҳўжжонини яшироқмай (айтишларича у ҳеч қандай ҳиссийта берилмас экан): «Мен лол қолдим!» деб баралга айтганди.

Ўзбекистон Президентини қўбуги учун ўтказилган халқаро турнирга эса умумжаҳон профессионал теннисчи-лар федерацияси раҳбарлари ниҳоятда юксак баҳолашди. Дунёнинг машҳур теннисчилари қатнашадиган ушбу бешлашув Ўзбекистон спорт тарихида мутлақо янги саҳифалар очяпти. Шу турнир туфайли нафақат Тошкент, балки қатор вилоятларда ҳам жаҳон стандарти талабига жавоб бера оладиган теннис ко-

риш учун фойдаланилган тақдирда, бу даромадлар солиқдан озод қилинсин... Қорақалпоғистон/Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва Тошкент шаҳрининг ҳўқимликларини мастерлар командаларига доимий моддий ёрдам ва молиявий ёрдам берсинлар, тренерлар ва футболчиларнинг уй-жой, маиший шароитларини яхшилаш чораларини кўрсинлар...»

Қарордаги «Республиканинг барча минтақаларида футболни ривожлантиришга ва бунинг учун вилоятлар ҳамда Тошкент шаҳри футбол федерациялари раисларининг юксак масъулиятига катта аҳамият бериб, вилоятлар ва Тошкент шаҳри ҳўқимликларини шу лавозимларга сайлангирлар фахрий вазифа деб ҳўсболансин», дейилгани ҳам футбол ҳамда футболчилар нуфузини янада юксак поғонага кўтаришга хизмат қилади.

Юқорида таъкидланганидай, ушбу қарор мамлакатимизда футболни бир қадар жонлантиришга ҳўсра кўшиди. Аммо, минг афсўски, унинг кўп бағлири айрим мутасаллиларнинг бепарволиги, зиммасига қарор ижросини назорат қилиш юклатилган раҳ-

раҳбарларида спорт, ҳўсуан футболга иккинчи даражали иш деб қараш қайфияти мавжудлиги, улар юқорида номи зикр этилган қарорнинг ижросини таъминлаш учун деярли ҳеч қандай тадбирларини амалга оширишмагани рўй-рост очиб ташланди.

Иккинчидан, йиғилишда футболни янада ривожлантириш борасидаги янги қарор лойиҳасини муҳўкама этиш ва уни қабул қилиш мақсадга мувофиқ деб топилди. Унда футболни таракўий етиришнинг устувор йўналишлари, албатта, ўз аксини топиши лозимлиги айтилди. Ана шу йўналишлар, асосан, нимадан ташкил топади? Биринчидан, футбол, жаҳон тажрибасидан келиб чиқилган ҳўла, клублар асосида ташкил этилади. Клубнинг ўз бошқаруви (правлениеси), қонуний асоси — низоми бўлиб, у мустақил жамяият мақомига эга бўлади. Ҳўржида бирор бир давлат футбол клуби учун маблағ ажратмайди, ҳар бир клуб ўз харажатини ўзи қўплайди. Демак, биздаги клублар ҳам бюджет эмас, балки ҳўмийлар ҳўсобига кун кечирини лозим (ҳўмийлар унинг бошқаруви аъзолари бўляшяди). Шунингдек, клублар қўшида ишлаб чиқариш корхоналари тузилиши ҳам мақсадга мувофиқдир, бу уларни молиявий жиҳатдан тагин бақувватлаштирилади. Қолверса, футбол бу бизнес ҳамдир. Масалан, АКШ мутахассисларининг ҳисоб-китобларига қўра, бу мамлакат XV жаҳон чемпионатини ўтказишдан уни уюштиришга сарфланган харажатга нисбатан икки баравар кўп фойда кўрган.

Демак, клублар бизнес қилишни ҳам ўрганишлари лозим. Шунингдек, клублар ёки футболчилар мактабларини ҳам очиллари, яъни кадр

«Ат-Хоразмий — Вамбери» илмий-техникавий жамияти Ўзбекистонда фаолият кўрсатаётган халқаро ташкилотлар орасида ўз ўрни ва нуфузига эга. Унинг штаб-квартираси Хоразм вилояти маркази — Урганчида жойлашган.

Ўзбекистон ва жаҳон ХАЛҚАРО ТАШКИЛОТ ФАОЛИЯТИНИ КЕНГАЙТИРМОҚДА?

«Ат-Хоразмий — Вамбери» илмий-техникавий жамияти Ўзбекистонда фаолият кўрсатаётган халқаро ташкилотлар орасида ўз ўрни ва нуфузига эга. Унинг штаб-квартираси Хоразм вилояти маркази — Урганчида жойлашган.

Халқаро ташкилот минтақавий ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш, илмий-техника кашфиётларини жорий этиш, хорижий фирмалар билан алоқа боғлаш, илмий-техникавий жабҳалардаги тажриба алмашууларга фўл кўмаклашиш ва мадд ёрдам уюштириши ўз зиммасига олган.

Илмий-техникавий жамиятта ҳўмийлик қилаётган Америка Қўшма Штатларидаги «Евроосиё» жамгармаси фаёлиятини олганин хабарга қараганда, мазкур ташкилот фаолияти доирасини янада кенгайтиришга қарор қилган. Хабарда айтилишича, жамият қўшида янги амалий ахборот марказини ойнашга қаратилган лойиҳа жамгарма томонидан тасдиқланган ва унинг сарф-харажатлари учун етарли миқдорда чет эл валютаси ажратилган. Янги ахборот маркази асосан мамлакатимиздаги кенг

қўламли илоҳотлар туфайли юзага келган ишбилармон доираларга, ҳўсуий ва кичик корхоналар ҳамда савдо-тижорат ахлларига Фарб мамлакатлари андозасида амалий ва ҳўқуқий маслаҳатлар уюштирилади, тадбиркорликни кўчайтириш масалалари юзасидан давра суҳбатлари, маъруза ва семинарлар, фойдални учрашув ва мулоқотларни мунтазам равишда ўтказиб боради.

— Халқаро ташкилотимизнинг ахборот маркази мамлакатдаги кенг камровли илоҳот ва демократиялаш жараёнига кўмаклашишдек шарафли ва масъулиятли вазифани мунаффақиятли урдалаш учун Ўзбекистонда ҳамма имкониятлар яратилган. Бу эса фаолиятимиз самарали бўлишининг асосий гаровидир, — дейди жамият президенти Баҳодир Ҳасанов.

А. СОБИРОВ, «Халқ сўзи» муҳбири.

ЎЗБАТ ҲЖҚК (BAT Central Asia)

Ўзбек-Британия қўшма корхонаси

ИШГА ТАКЛИФ ҚИЛАДИ

ЎЗБАТ ҲЖҚК Ўзбекистон иқтисодиётига энг кўп молиявий ҳисса кўшаётганлардан биридир. ЎЗБАТ ҲЖҚК ўз ходимлари ҳақида хамиша гамҳўрлик қилади. Биз ўз мутахассисларимизга касб маҳоратларини оширишлари учун катта имконият ва шароитлар яратиб берамиз. Биз учун бизнесга маблағ ажратиш - ўз ишини биладиган одамлар учун маблағ ажратишдир.

ЎЗБАТ ҲЖҚК куйидаги бўш ўринларга мутахассисларни ишга таклиф этади:

ОПЕРАТОР-МАШИНИСТЛАР
Урта техник ёки олий техник маълумотга эга бўлган ва ишлаб чиқаришда амалий иш тажрибасига эга бўлганлар.

МАШИНИСТ-МОСЛОВЧИЛАР
Урта техник ёки олий техник маълумотга эга бўлган ва ишлаб чиқаришда ёки ўқув юртида ўқиб доврўда амалий иш тажрибасига эга бўлганлар.

МЕХАНИКЛАР, ЧИЛАНГАРЛАР, ТЕХНИКА-СОЗЛОВЧИЛАР
Урта техник ёки олий техник маълумотга эга бўлганлар, техника олий ўқув юртининг битирувчилари ишлаб чиқаришда ёки ўқув юртида ўқиб доврўда амалий иш тажрибасига эга бўлганлар. Инглиз тилини билиш шарт эмас. Аммо биладилар ўз касб маҳоратларини оширишлари учун қўшимча имтиёзга эга бўладилар.

ЭЛЕКТРИКЛАР
Урта махсус ёки олий маълумоти рақамли программали бошқарини санаот электрон ускуналарини созлаш ва назорат қилиш бўйича амалий иш тажрибасига эга бўлганлар.

САНОАТ ЭЛЕКТРОН УСКУНАЛАРИ БЎВИЧА МУТАХАССИСЛАР
Урта махсус ёки олий маълумоти рақамли программали бошқарини санаот электрон ускуналарини созлаш ва назорат қилиш бўйича амалий иш тажрибасига эга бўлганлар.

Бўш ўринларга номзодлар Тошкент шаҳрида рўйхатдан ўтган, танланган мутахассислик бўйича камида уч йил ишлаган ва сменали режимда ишлашга тайёр бўлишлари керак.

Тўлдирини учун анкеталарни Тошкент шаҳри, Носиров кўчасидаги 77 уйда жойлашган Тошкент тамаки фабрикасида олиш мумкин.

Катъий конкурс асосида дастлабки танловдан ўтган номзодлар анкетани тўлдириб топширганларидан сўнг бир ой ичида суҳбатга чақирилдилар.

ЎЗБАТ ҲЖҚК БИЛАН СИЗ МУВАФФАҚИЯТ ҚОЗОНИШ ИМКОНИЯТИГА ЭГА БЎЛАСИЗ.

ТИНЧ АҲОЛИ ҚУРБОН БЎЛМОҚДА

Афғонистонда ҳўкрон қўшиқлари билан мухалифатдаги «Талибон» ҳаракати қўролли гуруҳлари ўртасидаги тўқнашулар натижасида тинч аҳоли қурбон бўлмоқда.

Утган кун талиблар Кобулнинг жанубий мавзесини тўпладан ўққа тутди. Натияжада 6 киши ҳалок бўлди, кўлаб турар жой бинолари жиддий зарар кўрди.

Маълумотларга қараганда, мухалифатчилар мамлакат пойтахтидан 10 километр узоқликдаги Президент Раббоний тарафдорлари томонидан назорат қилинаётган Ришкор қишлоғини ҳам оммивий ўққа тутган. Ҳарбий мутахассислар «талибон»нинг ушбу ҳаракатларини Кобулга кенг камровли ҳўжум олдидан тайёртарлик дея баҳоламоқда.

КЕМА ЙўЛОВЧИЛАРИНИНГ КўПЛИГИГА ДОШ БЕРОЛМАГАН

Марказий Вьетнамнинг Хатин вилоятидаги дарёларнинг бирда кеманинг чўкиши натижасида ўттиздан ортиқ киши ҳалок бўлди.

Маълум бўлишича, маҳаллий аҳолидан иборат йўловчилар дарёнинг нариги қирғоғига — ўз иш жойига бораётган экан. Мутахассислар кема йўловчиларнинг кўплигига дош беролмай чўкиб кетган, деган фикрда. Айни пайтда сувда чўкканлардан йитирмадан ортиқ кишининг жасади топилди. Қидирув ишлари эса давом этмоқда.

КАРОЧИДАГИ ПОРТЛАШ

7 январь куни Покистоннинг йирик савдо ва санаот шаҳри — Карочиди рўй берган кўчи портлаш натижасида 10 киши ҳалок бўлди, 35 нафарга яқин киши эса жиддий жароҳатланган деб хабар беради, шаҳар маъмуриятининг расмий вакили.

Мамлакатдаги бирорта кўпуровчилик гуруҳи мазкур қонли воқеани уюштиришдаги иштирокини буйнига олмади.

«ИФФ — МАТЭН» ЎЗ ФАОЛИЯТИНИ ТУГАТДИ

Франциянинг энг оммивий газеталаридан бири «Иффо-матэн» ўз фаолиятини тугатди.

Нашр этила бошлаганига икки йил тўлишига саноқли кунлар қолганда газетанинг бош ҳиссалори миллиард Андре Русселл рўзномани ёпиш ҳақида қатъий қарор қилганини ўқувчиларга маълум қилди.

Муштарийлар меҳрини қозонган бу газета рангли муқовада чиққан бўлса-да, баҳоси бошқа нашрларга нисбатан анча арзон эди. Бироқ газета, унинг эгалари кўзланган адалга етмагани туфайли 130 миллион франк зарар кўрган.

НУҚТАН НАЗАРИ АВВАЛГИЧА ҚОЛДИ

Корея Халқ Демократик Республикасида чиқарилаётган марказий газеталар мамлакатдаги тузумни гоаяй-сийсий, иқтисодий ва ҳарбий жиҳатдан мустақкамлашга даъват этувчи мақоалар чоп этди.

Бу мақоаларда Корея Меҳнат партиясининг (КМП) Шимолий ва Жанубий Кореяни бирлаштириш масаласидаги нуқтан назари аввалгича қолиши қайд этилган.

Маълумки, КМП Шимолий ва Жанубий Кореяни конфедерация асосида бирлаштириш тарафдори бўлиб келмоқда.

СУРАТЛА: Мозори шарифдаги (Афғонистон) Ҳазрати Али макбараси.

ЭКОЛОГИЯГА ЖИДДИЙ ХАВФ СОЛАЯПТИ

Россия Федерациясининг Уфа вилояти худудидан ўтган «Тўғуз-Омск-2» нефть кўзурининг тешигани ҳақида илғери хабар қилинган эди.

Натияжада минглаб тонна нефть «Белая» дарёсига оқиб атроф-муҳит экологиясига жиддий хавф туғдирга бошладилар.

РАТА — ТАСС ахборот маҳкамасининг хабарига қараганда, айни вақтда фалокат оқибатлари бартараф этилмоқда. Мазкур дарёни нефдан тозалашга 200 га яқин хизматчи ва замонавий техника воситалари жалб этилган.

ГРУЗИЯ ПРЕЗИДЕНТИ МУРОЖААТИ

Грузия Президенти Эдуард Шеварднадзе мамлакат радиоси орқали мурожаатида — сийсий ва ҳарбий кучларни бирлаштириш тақдирдаги, Абхазияда тинчлик ўрнатиш мумкинлигини таъкидлади.

Э. Шеварднадзенинг фикрича, Абхазия муаммосини ҳал қилишда Босния тажрибасини, яъни сийсий ва ҳарбий кучларни уйғунлаштириш мақсадга мувофиқдир. «Абхазияда тинчликни ўрнатиш — бутун Кавказда тинчлик ва барқарорликни таъминлаш демакдир», деди жумладан Грузия давлат раҳбари.

НОРДАННИЯГА ҲАРБИЙ ЕРДАМ

Америка Қўшма Штатлари Нордания давлатига 300 миллион АКШ доллари миқдоринда ҳарбий ёрдам кўрсатишга қарор қилди.

Иордания таширф буюрган АКШ мулоффа вазири Уильям Перри ушбу мамлакатга яқин кунларда 16 та «Ф-16» рўсумли қирувчи, 50 та энг замонавий танк ва бошқа ҳарбий техника воситалари етказиб берилишини таъкидлади.

УХЛАЁТГАН ЙЎЛБАРСЛАР

Далалар ҳўллаб қолди. Ёзи билан қарасак чалган барглари куз шамоллари учириб кетди. Ялангач навдаларда ҳўрпайган қуш уялари мунгайиб, учирма қилган жўжаларини соғиниб хўрсинади.

Шоҳқоқ ариқлар энди ювощ тортиб, тошлар пинжидан паноҳ излайди. Йилнинг бўз бола фасли ўтиб кетди. Ҳар бир гўёга куч берган, новдалар елкасини ризқ-насиба иси келиб турган қайноқ қўллари билан силлаган офтобнинг дами қайтди. Энди у чўғдек қип-қизил новдалар орқасидан қўзга томган ёддек хира кўринади.

Турақўрғону Уйчи уюмзорлари, Ғирвону Камарсада анжирзорлари устига кўрпа торди. Фақат Косон ноқорларни, Янгикўрғон олмазорлари билан шимариб қиш бўронларига қўқрак кериб турипти.

Деҳқоннинг елкасидан кетмон тушди. Энди у бозиллаб турган печка ёнида жуҳжўларини тўнига ўраб, кўпдан соғинган гўдак исидан масту аласт бўладиган ҳўловатли дамлар келди.

Радиозеллар юлдуз кўзи сузилмай «Фалончиникига ошгее...» деб тўйга чорлайди. Кўча тарафдан гурс-гурс қадам товўшлари эшитилади, девор орқасида ёнқўшни тандирга ўт қалайди. Сал ўтмай ҳаммаёқни иссиқ нон ҳиди тўтиб кетади. Кимдир сўт пиширяпти. Дунёда чўян қозонда кўпириб қайнаган сўт исидек роҳатижон нарса бормикан?

Ҳаммаёқ оппоқ. Далалар, боғлар, томлар оппоқ. Йўловчиларнинг елкарига салафанга ўраб кийилган чўст дўппиларга, ҳатто раисбуваларнинг мўлабларига ҳам оппоқ қор илган.

Тоғлар уйқуда, сойлар уйқуда. Сойларни кўтирган йўлбарсга қисб-лаш мумкин. У уйғоқ пайтида яқини одамни йўлатмайди. Уни маст уйқуда ёткан пайтида занжирлайди.

Ўзбекининг «ишни уйқусида бос» деган гапи бор. Бу гапни атайлаб наманганликлар учун айтилганга ўхшайди.

Чолаксой, Фавасой, Олмоссой, Пошша ота сой, Косонсой, Резак сой, Чортоқсой каби ўн иккита сойнинг ҳар бири биттадан кўча тўлган йўлбарсдир.

Ҳўзир бу «йўлбарслар» маст уйқуда. Улар шу ухлаганча марот охирида кўзини очади. Очадю йўлида учраган ҳар қандай тўсқинни парчалаб, кўриқларни бўлиб далаларни пайҳон қилади.

Мана шу қайсар сойлар Наманган далаларига 850 миллион куб сув беради. Бунақа нақдина хазира бошқа бирор нима вилоятга насиб қилмаган. Лекин наманганликлар учун шу ўн икки йўлбарс орқидан насиба олиш осон бўлмайди.

Рўзгордаги биттагина ҳўркович сирини соғиш учун елкасини қашламаган, яғринига шаталиб эркалатмаган елнинг яқин йўлатмайди. Ун икки кўтирган йўлбарсени ўзинга ром қилишини учун отанг яхши, онанг яхши, деб елкасини силлашинг керак, минг хил байту газал ўқиб йўлга солмасанг бир зумда сени доғда қолдириб кетади.

Баҳор тошқинларида узанидан чиққан сойларнинг ҳар бири юк машинасидек келадиган бетон тўсқинларни елкалаб қирғоққа ётган пайтларни Косонсойда, Чортоқда, Поп билан Янгикўрғонда ўз кўзларим билан кўрганман.

Бир умрга етди, ҳар қандай зарбани писанд қилмайди, деб қурилган темир бетон кўприкларни гўгурт кўти-сидек кафтида ўйнатадиган, темир йўл изларини соч ўримдек бураб-бўраб ташлайдиган телба сойлар Намангонда кўп.

Вилоят далаларига йилда 3 миллиард 300 миллион куб сув кириб 744 минг гектар ердан 273 минг гектарини суғоради. 1995 йили тоғлар ҳасил-лик қилиб бир миллиард куб сувни кам берди.

Ғалла мустақиллиги учун бошланган ҳаракат кўнглидагидек иш бўлди. Минг минглаб гектар ғаллазор неча марталиб сувга тўйдирилди. Ҳўш, ҳар томчиси ҳисобда бўлган, ҳатто сойларнинг ҳам суви хатта тушган пайтда бу сувлар қайдан кела қолди.

Бирозлар 1995 йили пахта ўз ризқининг алла қанчасидан кечиб донга берганини биров билиб, биров билмай қолди.

Сувчининг уйқусидек безовта уйқу камдан кам бўлади. У тоғ тепасида булут пайдо бўлгани, этганини кия-бошлайди. Бўрон кечаси тўшаги тиканга айланади. Момақалдирок чўқмоқ чўққами қандай қилиб тўғон бошга бориб қолганини ўзи ҳам билмай қолди.

Бунақа безовта кўнлар бошланганига, йўлбарслар уйғонишига пича вақт бор.

Сувчиларнинг ҳўзир ишлари титиз. Тўғонлар, сеҳхона дамбалари, баҳор тошқинлари кўтариб ташлаган кўприклар, каналу сойларнинг буралиб оқадиган жойларидаги бетон плиталар алмаштириляпти. Унта сув омбори, ол-тита сел тўсқинларини ҳар қанақа фав-

қулдода ҳўржўларга дош берадиган қилиб тузатиш осон бўлмайди. Янгикўрғондаги «Ғалаба» насоси то Исковутгача узунлиги ўн уч километр қувурда сув юборади. Ун уч километр, бу айтишга осон. Кум босган, лойқа ўтирган бу қувурлар ҳўзир ювиб тозаланипти.

Қирқ куб сув сизилган катта наманган каналининг сувини махсус насос станцияси 86 метр баландга кўтарди.

Ҳўзир станцияда икки сменада жадал таъмир ишлари олиб бориляпти. Ҳамма мурватлар, ҳар бирининг оғирлиги ўн тоннага яқин қанчалар параклар кучли кранлар билан чиқарилиб станция сатҳига ёйиб ташланган. Деҳқонча қилиб айтганда станциянинг ичак-чавоги бирма-бир кўздан кечирилляпти. Синиқ-мертиклари ўрнига янғиси алмаштирилиб, мурватлар бойланяпти.

Бу ерда ўз ишини пухта биладиган электр устаси Жалолдин Абдуллажов, машинист Исмоил Жалилов, соловчи Икромжон Йўлдошев, инжинер гидротехник Рустам Исоқжоновлар станция бошлиғи Жўрақон Иброҳимов назоратида ҳўлди моҳир заргардек синчковлик билан ишлашляпти. Қирғизистоннинг Шамолли сой посёлкасида сув очилгунча мурватлар жой жойига қўйилиб, бир неча марта синовдан ўтиши керак.

Йўлбарслар уйғонишига пича вақт бор.

Қиш чилласида одамлар гап гаштакларда тўй-тўйлаб юрганда сувчи резина этик кийиб ариқ тозалайди. Канал четларига бетон босади. Кўприкларнинг дапанглаб қолган «оёқ»ларини алмаштирилади.

Уни қаҳратон қишда бундай ишларни оғринмасдан бажаришга нима мажбур қилади? Ё сабаби тирикчиликми?

Йўқ, бирозлар, бу юрт ишига фидоилик, касбим шунақа, мен қилмасам қим қилади, деган одамлик психологияси.

Ёз ёпинчигини кўйма, қиш ўзинг биласан. Бу мақол бевосита сувчилар шайнига айтилганга ўхшайди.

Ҳади олдинда совуқ шамолларни, селу жалалари бор. Йўлбарсларни уйғотадиган момақалдироклар, одамни зумрад нурга пурқайдиган чўқмоқлар бор.

Ортим деб, элим деб ёниб яшаётган қадрдон мироб дўстим, тўйиб тўйиб сув ичадиган, ойинда пахта-сида, ғаллазорларига сув тарайитганлар кимнинг ҳаққига дуо қилишни яхши билишайди.

Сенга худо қувват берсин. Сувдек сероб бўлгин, азизим!

БЎЗ БОЛА ДАРЁ

Биз кўп нарсаларни кўрамиз. Кўрамизу эътибор бермаймиз.

Учқўрғон деган жой тўғрисида нималар биламиз? Нафақат Фаргона водийси, балки бутун Марказий Осиё халқларининг ризқи рузи шу Учқўрғонда эканини биламизми?

Учқўрғон чор ҳўкумати боёнларининг ҳам кўзини уйнатган эди. Бир неча пулдор ўрислар Учқўрғондан ер сотиб олиб пахта экмоччи бўлишди. Эплломай пулга куйиб келган жойига қайтиб кетишган эди. Инқилобдан кейин Ленин ҳам Учқўрғон даштларидан минглаб десятина ер улаштирилиб пахта экилин, деган буйруқ чиқарди. Унинг ҳам буйруғи юлдуз кўр-май жон берди, яъни иш бошланмай туриб уйда-қўлда қолиб кетди.

Ўз элининг фидоийи ўғлини Усмон Юсуповгина бу қўйинг вазифани шараф билан эди. Қирқ беш кунда 270 километрни канал қазиб Учқўрғондан то Қонибодомгача Норин сувини етаклаб келди.

Бу гапни Намангон сафаримни видоитинг сув манбаларини ўрганишга бағишладим.

Вилоят сув ҳўжалигининг раҳбари, Ўзбекистон Олий Мажлиси депутати Ҳақимжон Ҳўшимов илтифот қилиб менга ҳамроҳ бўлди.

Шимолий Фаргона канали бўйлаб кетялмиш. Учқўрғондан бошланган 141 километр узунликдаги бу канал Уйчи, Наманган, Турақўрғон, Чўст, Поп далалари оралаб қардош Тожикистоннинг Ашт туманигача йўл юриб 80 минг гектар пахтазорларини, ғаллазорларини, боғ розларини суғоради.

Яна Учқўрғонга қайтамиз. Ён қўшимиз Қирғизистон ҳўдулидан ўтиб Норин ГЭСи жойлашган Шамолли-сой посёлкасига борамиш.

Норин айқириб оқляпти. Бу азамат дарё тоғлар бағридан силқиб чиқиб тошларга урилиб, шаршаралардан қуйилиб, миллиард-миллиард кубо сувни бағрига олган: Тўктагул денгизи коевсини тўлдирди. Баҳайбат паракларини айлантиради.

Чарчаш билмас бу бўзбола дарё салгина йўл юрмай, ҳали нафасини росаламай туриб яна бир тўсқинга дуч келади. Бу Курулсой гидростанцияси. У яна паракларини айлантиради электр қуввати ҳўсил қилади. Яна жиндек йўл

юрадио бошини Норин ГЭСи тўғонига уради.

Ҳақимжон Ҳўшимов билан шу тўғон тепасида турибмиз. Гувиллаб, шовуллаб қуйилаётган, ҳеч қанақа кучни писанд қилмайдиган сув кўпириб, қайнаб қайқалади.

Катта Намангон канали ҳўлди шу ердан бошланади, — дейди Ҳақимжон. — Қирғиз бирозларимиз ҳўimmat қилиб шу тўғон биқинидан бизга сув очиб беришди. Қаранг, сув ўзидан ўзи оқиб кетляпти. Унга мотор ҳам, бировнинг аралашуви ҳам керак эмас. Агар қардошларимиз тўғонни ўзимизга курганмиз, сув керак бўлса ана дарё, бўйиб сув чиқараверинлар, дейишса бир неча миллион сўм, ким билди, балки миллиард сўм пул сарф қиларидик, минг минглаб куб бетон, неча минглаб машинада харсанг ташлаб дарёни тўсаридик. Қардошлик тўйгуси пулдан ҳам, бетондан ҳам кўч-лилик қилди. Ҳеч қанақа маблаг сарф қилмай каналга сув очилди.

— Биласизми, — дейди Ҳақимжон.

уриб ҳўриб-чарчаб орол томонига йўл олди.

СУВ ЁРУФЛИК (ҳазил тўйхат)

Катта Намангон каналининг бошлиғи Турақон Сиддиқовни ҳазилча ошна-оғайнига орқавордан «Фоз» деб аташларини ўзи билмайди. Бўйининг узунлиги учун шундай лақаб қўйилган бўлса керак, деб ўйлаган эдим.

Синчиклаб қарасам юриш-туриши, биронта ҳаракати гога ўхшамайди. Турақон ака билан канал бўйлаб кетялмиш. Йўлда гога ухшаган бирон қилиги чиқиб қолар, деб разм солиб, гапларига синчковлик билан қўлоқ солиб кетялман. Гаплари ҳам, юриш туриши ҳам жойида. Тавба, нимаси гога ўхшаркин?

Одам боласининг калласига бир гап келди, тағига етмасдан қўймайди-ган одати бор. Майли, сабр қилай,

Саид АҲМАД, Ўзбекистон халқ ёзувчиси.

НАМАНГАНДАН БОШЛАНУР САЙХУН

— Ажойиб инсон, қалби қардошлик меҳрига тўла Булат Имомалиевни ҳар қанча ҳўрмат қилсақ, эъзоласак арзийди. Тўктагулдан то Норин ГЭСигача унинг тасарруфида. Сув танқис бўлган, айниқса пахта вегетацияси пайтида бу кишидан кўп ҳўimmatлар кўрганмиз. У раияга орқали ўз ҳўдим-қўрғанига, ўзбекларнинг пахтаси сувсаб қолди. Олти куб сув очиб қўйдим. Йўлда тўсманлар, бир томчиси ҳам ўринбосар бўлиб ўн йилга яқин ишлади. Эл юрт олдида катта обрў топди.

Турақон ака ота изидан борди. Учқўрғон, Турақўрғон сув ҳўжалиқлари раҳбарлик қилди. Шимолий Фаргона каналда бош инженир, энди эса катта Намангон каналига бошчилик қилияпти.

Турақон ака кулимсираб дейди: — Муни қаранг, элик йилдан бери сувдан чиқмайман.

— Фоз бўлиб кетинг... Бу гап оғзимдан беихтиёр чиқиб кетди. Қўлимни кўксимга қўйиб ўз сўралдим.

— Қўйинг, хиҷолат бўлманг. Бу гап янги гап эмас. Одамлар мени билмайди, деб ўйлашди. Орқамдан гога деб аташларини билман. Хафа бўлмайман. Қайтага бу гап уммага ҳам ёқди. Фоз покиза жонвор. У осмонда учадди, сувда сузади, ерда юради. Мен ҳам сувда сузаман, ерда юраман, фақат учмайман.

Йўл ўйлақай сув танқислигидан гаплашиб бўрялмиш.

— Тежаб-тергаб сарфласа сув ҳаммага етди. Лекин одамлар нима бўлса ҳам менинг экимни кўпроқ сув ичсин, деб шошилади. Айниқса фермер ҳўжалиқлари шошириб ташляшляпти. Кечалари ўз ерларига ўғринча сув очилади. Нечтасини ушлаб олдик, танбех бердик. Барибир пайт пойлаб қўқ ярим кечаси, эл улағида ерларига сувни варадлатиб очиб юборишлади.

Турақон ака фақат сувдан гапирди. Гуё дунёда сувдан бошқа гап йўқдек. Нима тўғрисида гаплашмайлик охирини сув тарафга тўғрилаб қўяди. — Сувчилик сизга ота мерос экан. Ҳар қандай ота касбини туткан фарзанд кам бўлмайди, дейишди.

Бу гапимни Турақон ака бош иргаб тасдиқляди.

— Оталар ўз болаларига уй-жой, мол-мулк, пул мерос қолдирашлар. Менга раҳматли отамдан мероси сув қолган. Сув ёрулик дейишляди.

Унинг гапимни буламман.

— Битта гап сўрасам хафа бўлмайсиизми.

— Айтаверинг, нега хафа бўляйин.

— Отаинингиз бир гап айтшди. Уйланганингизда келинникига қўй, дон-дун, сарполар юборатганингизда ёнига икки канистр сув ҳам қўшиб юборган эмишсиз. Шу ростми?

Турақон ака хандон ташлаб қўлади. — Обба шўмлур, обба бемазалар, бу гапни қайси бири тўқиган бўлса

одамлар бекорга бунақа лақаб қўйма-гандир, ахир.

Турақон Сиддиқов умрининг элик йилини сув ҳўжалиғига бағишлаган ҳалол, ўз ишнинг билмидони, юрт олдида катта обрў ортирган инсон.

Отаси Қаноатхўжа Сиддиқов ҳам умрини водийни суғориш ишларига сарфляди. Қораларё сув тармоқларида узоқ йил раҳбарлик қилди. Ўзбекистон сув ҳўжалиғи халқ комиссарига ўринбосар бўлиб ўн йилга яқин ишлади. Эл юрт олдида катта обрў топди.

Турақон ака ота изидан борди. Учқўрғон, Турақўрғон сув ҳўжалиқлари раҳбарлик қилди. Шимолий Фаргона каналда бош инженир, энди эса катта Намангон каналига бошчилик қилияпти.

Турақон ака кулимсираб дейди: — Муни қаранг, элик йилдан бери сувдан чиқмайман.

— Фоз бўлиб кетинг... Бу гап оғзимдан беихтиёр чиқиб кетди. Қўлимни кўксимга қўйиб ўз сўралдим.

— Қўйинг, хиҷолат бўлманг. Бу гап янги гап эмас. Одамлар мени билмайди, деб ўйлашди. Орқамдан гога деб аташларини билман. Хафа бўлмайман. Қайтага бу гап уммага ҳам ёқди. Фоз покиза жонвор. У осмонда учадди, сувда сузади, ерда юради. Мен ҳам сувда сузаман, ерда юраман, фақат учмайман.

Йўл ўйлақай сув танқислигидан гаплашиб бўрялмиш.

— Тежаб-тергаб сарфласа сув ҳаммага етди. Лекин одамлар нима бўлса ҳам менинг экимни кўпроқ сув ичсин, деб шошилади. Айниқса фермер ҳўжалиқлари шошириб ташляшляпти. Кечалари ўз ерларига ўғринча сув очилади. Нечтасини ушлаб олдик, танбех бердик. Барибир пайт пойлаб қўқ ярим кечаси, эл улағида ерларига сувни варадлатиб очиб юборишлади.

Турақон ака фақат сувдан гапирди. Гуё дунёда сувдан бошқа гап йўқдек. Нима тўғрисида гаплашмайлик охирини сув тарафга тўғрилаб қўяди. — Сувчилик сизга ота мерос экан. Ҳар қандай ота касбини туткан фарзанд кам бўлмайди, дейишди.

Бу гапимни Турақон ака бош иргаб тасдиқляди.

— Оталар ўз болаларига уй-жой, мол-мулк, пул мерос қолдирашлар. Менга раҳматли отамдан мероси сув қолган. Сув ёрулик дейишляди.

Унинг гапимни буламман.

— Битта гап сўрасам хафа бўлмайсиизми.

— Айтаверинг, нега хафа бўляйин.

ҳам бошлабди. Сувчилар ҳазил қилишни яхши кўришляди. Жуда гапдонлари бор. Бир пасда тўқиб ташляйди.

Яна йўл юрамиз уни гапта соламан. — Фарзандларингиз орасида касбингизни олгани ҳам борми?

— Бор, бор. Сувчилик касби энди узилди қолмайди. Отамдан менга ўтди, мен ўлим Баҳриддинга узатдим. У ҳўзир учинчи бўлимда инженир ирригатор. Бу касб Сиддиқовлар сулоласида давом этаверади.

Турақон Сиддиқов тўқис оиланинг бошлиғи. Тўрт ўғил-қизнинг отаси, ўн неварининг бобоси. Бу оилада врач ҳам бор, ўқитувчи ҳам, инженир ҳам.

Хотини Раҳимахон ҳам эрига тегажўлик қилади.

— Менга қаранг, дадаси, боғ бригадасида ишлаганлар белбоғига анорми, олмами чигиб келади. Полиздагилар этағида беш тўртта бодринг ё бўл-маса кўлтигига биттагина қовун қис-тириб келади. Сиз нима олиб келасиз?

— Менми, — дейди Турақон ака. — Сенга атайлаб канал бошидан битта пақирда муздек сув олиб келаман, — дейди ва хандон ташлаб қўлади.

— Ҳеч бўлмаса иккитагина баллик тўтиб келсангиз бўларди.

— Ҳўп, ҳўп. Эртага атайлаб Чўжага бориб баллиқчи ошнамдан уч-тўртта сазан олиб келаман. Ё тавба, ишонмайингиз.

Раҳимахон ишонқирамади. Чунки Турақон ака бунақа ваъдалардан кўпини унитиб юборган.

Турақон Сиддиқов сарфлошлари — бўлим бошлиқлари Маҳмуджон Ҳўшимов, Тўхтасин Алиматов, Абдуҳалил Ақромовлар билан 130 километр узунлиқдаги канални баҳам-жиҳат бошқариб келяпти.

Ажойиб инсон Турақон Сиддиқов тўғрисидаги ҳазилнамо ушбу кичкинагина мақоламни мана бу сўзлар билан тўғатмоқчиман:

— Пайғамбар ёшингиз муборак бўлсин Турақон ака. Ушбу мақола-нини совга ўрнида қабул қилинг. Ҳазил жиндек ошиб кетган бўлса минг марта уэр.

МИРОБЛАРИНИНГ БЕДОР КЕЧАЛАРИ

Вилоят сув ҳўжалигининг бошлиғи Ҳўшимов навбатдан ташқари ўтказилган шошилич йўлида шундай деди:

— Бу йил ўткан йилгидан 1 миллиард кубометр сув кам оламиз. Саратон кириб, гўзалар сув сўраяпти. Ҳўш, нима қиламиз? Илгари қандоқ ишлаган бўлсақ ўшандай қилаверамизми ё бошқача ишляймизми? Сувчи учун жиддий синов кунлари келди. Ҳар бир томчи сув ҳисобда бўлиши, у ўз жойига-пахта даласига етиб бориши лозим. Ким сўраса қўлоқни очиб берадиган замонар ўтиб кетди. Ҳўжалиқлар лимитда кўрсатилгандан ортиқ бир ҳўлпан ҳам сув ололмайди-лар. Бунинг учун ҳар биримиз назоратчи айланишимиз керак. Шу бургандан бошлаб канал сувини тежашга ўзимизни сафарбар деб билайлик.

Ҳўшимов ҳеч қачон бунақа кескин гапирмасди. Айниқса унинг ошна оғайинчилик қилиб танишларга сув қўшиб берадиган мироблар қаттиқ жавобгарликка тортилади, деган гапларида аҳволнинг қанчалик жиддийлиги билиниб туради.

Раҳбарнинг бу гаплари канал бошлиғи Садриддин Нуриддиновнинг қўлоғида туртипти. Учқўрғондан то Тожикистоннинг Ашт туманигача борган 144 километрни каналда оқидиган сув ўта хўшрлик билан назорат остида бўлиши талаб қилинади. Жамоа ҳўжалиқлари, фермерлар кечалари яширинча сув оладилар. Бу аҳволга чек қўймаса бўлмайди. Канал иккитарида 5 бўлимда 204 одам ишлайди. Бу гапларини уларга етказиш керак. Ҳар бир бўлимда иккиталик автомашина бор. Назоратчилар шу машиналарда кечяо кундуз тинмай қўлоқларни кузатиб турмасалар «этаси минг пойла-син, ўрис бир пойласин» қабилида иш бўлиши мумкин.

— Одамлар ҳеч нарсадан қўқмайидиган бўлиб кетишган. Кўзингни бақрайтириб туриб ерига сув очиб юборайди, — дейди куйиниб Садриддин ака. Сув ўғриларидан безор бўлган бошлиқ сув тахсимлагич-гидрозо-ворларни керакли нуқтага кўтариб пайвандаб ташляди. Сен шохидла юрсанг биз барига юрамиз, деган Бегу-ний, Москва жамоа ҳўжалиқларининг ўзбўшимча, ҳеч қандай қўнунин тан олмайдиган мироблари гидрозо-ворни пайванда аппарати билан бузиб сувни кўпайтириб олишляпти.

Пунгон Шимолий Фаргона каналининг охири. Ундан ўғи Тожикистоннинг Ашт тумани. Каналнинг сўнги 7 куб суви Ашта ўтиши керак. Бегу-ний ва Москва ҳўжалиғи миробларининг қўлмишлари орқасида Ашта аттиги 3 куб сув ўтипти, халос.

Бу хандон хабар топган канал бошлиғи Нуриддинов пайвандачилар билан етиб келиб «ларноза»ни ўз нуқта-сига тўшириб қайта пайвандаб қўйди.

Бунақа ноқонуний ишлар тез-тез бўлиб туради. Бу жиноятнинг олдини олиш ниятида ҳар бир гидрозо-ворга биттадан пойлоқчи қўйди. Насос билан сув торталганларнинг йўли тўсиди. Қайдаки сув помпаларининг туриллаши эшитилса ўша заҳоти назоратчилар етиб боришляди.

Ана шундан кейингина сув ўғирлайдиганлар тийилиб қолишди.

Кечаси канал бўйларига йўли тушган одам то тонг отгунча Уйчи, Наманган, Турақўрғон, Чўст, Поп, Ашт йўлларига машиналарда, отлик, пие-да назоратчилар юрганни кўради.

Ахир 76 минг гектар пахта майло-нини суғориш учун ҳар томчиси га-варга тенг бўлиб турган сувни қаттиқ назорат остига олмасе бўлмайди.

Садриддин Нуриддинов бошчилик қилаётган Шимолий Фаргона канали сувчилари зиммаларига олган вазифа-ни астойдил адо этишляди.

Ойбек таваллудининг 90 йиллигига

7 январь куни кечки овқатдан кейин бригада аъзолари йўлга чиқдилар. Дарахтлар январь қорига бурқаниб, оғир-оғир нафас оларди.

Оқ қайинлар оппоқ халат кийган соқилар сингари адл қоматларини чўзиб, олис-олислардан келаятган тўплар гўм-бурга кулоқ солаётгандек... Ҳўмон сўқмоқларида, совуқдан музланган тўёқ изларини қора қўлиб кетаётган ченалар, худди ўша ерга, тўплар гўмбури авж олган дўзахга ошқабатгандек. Лекин бу ченаларда автомат ушлаган жангчилар эмас, гўжжа ва рубоб, най ва чилдирма билан чўролланган санъаткорлар борар эдилар.

нўсқасини мерганга ҳаял атаркан, у ҳам ўз навбатида ўзининг жанговар рессом томонидан ишланган рангли суратини шорига инъом этди. Қаҳратон киш чилласида, ўрмон ичида кетаётган уруш қонунига биноан, мерган дарахт ораларига ин курган чапдаст душманларни топиб, мўлжалга олиши керак эди. Душман мерганлари ҳам Иқромни зимдан пўллаб юрган эканлар. Эҳтимол, ўш хабарни эшитибми, Ойбек қомандирлар билан

чекина бошлади. Орадан бир-икки кун ўтгач, жасур мерганнинг жасадини замбилда кўтариб келдилар. Иқром ўзининг юзинчи «овчини қармоққа илтиролмаб, навқирон ёшида ҳаятдан кўз юмган эди. Қора оқшомда уни она-юрт ҳақидаги, хандалак бўйли ёр ҳақидаги орзулари билан музланган ёр бағрига узатдилар. Ойбек худди ўз инисини йўқотган кишдек юмюк ёш тўқди. Сўнг иргиб турганча, хамроҳларининг хай-хайлашларига қарамай, бошларини ташқарига отилди. Ҳазаб ва изтиробдан унинг боши тараф ёрилар ҳолатга келган эди... Адиб ҳадеганда ертўлага қайтиб келарвермади. Хам-

сумка, баланд бўйли, йўғон гавдали бир киши одамлардан нималариндир сўриштириб турибди. Нима учундир бу одамнинг овози менга таниш туюлди. Қаердадир бу товушни кўп эшитганман. Шунинг учун ҳам бепарво ўта олмай, секин юриб бориб, боғия кишининг юзига қарадим. Қарадим у кутилмаган учрашувдан хайратда қолдим. Тўшмими-ўнгимми, билмайман. Боғия одам Ойбек ака эди!

Кўчқолашиб кўришдик. Қарасам, унинг кўзларида ёш қалқиб турибди. Кўнгли тўлиб кетганидан ҳатто сўзлаб олма, энтиқиб-энтиқиб, менга дорни кўрсатар эди. — Қонқўрлар! Инсон қиёфа-

ви сифатида қабул қилишингиз мўмкин. Шу воқеадан кейин икки-уч кун ўтгач, Ойбек ака меннинг илтимосим билан газетамиз учун «Озод бўлган шаҳарда» шеърини ёздилар. Бу шеърда Воронеж тўпроғида бўлиб ўтган учрашувимизни эслатувчи «Дорзор бўлган эр майдонларда, ўйнар қувонч ва бахт шамол», деган сатрлар ҳам бор эди.

ИККИНЧИ ХИКОЯ Муаллим билан хайрлашгач, мен Ойбек акани жаҳза газетасининг редакциясига таклиф этдим. Редакцияда Фарҳод Муродов, Иброҳим Алиев каби ҳамкасбларим ишлаб катталик билан кўчқолашиб кўришдик. Дарҳол дастурхон ёзиб, топан-тутганимизни ўртага қўйдик. Бир пилёна чой баҳона аниқгина гурунлашиб, бир-биримиздан хол-аҳвол сўрадик. Сўнг редакция ходимлари билан хўфёна маслаҳатлашиб, қандай қилиб бўлса ҳамки, азиз меҳмон шарафига палов даялаб, қамтарона зиёфат бермоқчи бўлдик.

Нихоят, ош тайёр бўлиб, дастурхонга келди. Бир оқсодан, худди араба қулларидек, кўшилларга ҳам улашди. Зеро, бу биз учун — Ойбек аканинг мухлисари учун ҳақиқатан ҳам қўтулгун эди. Аниқдан бери исқис таом татимаган меҳмон ошни роса мактаб-мактаб еди.

Мен ўша кунёк Ойбек акани газетамизнинг рус, татар ва қозок таҳриратини ҳодимлари билан таништиришга ҳаракат қилдим. Ойбек ака газетани рус таҳриратинида хизмат қилаётган Александр Безименский, Леонид Первомойский, Савва Голванский каби фронти-ёзувчилар билан аввалдан таниш экан. Улар қаддонлардек кўришиб, ширин сўхбат қурдилар. Ойбек ака сўхбат чоғида ўзбек жангчилари ҳаятдан роман ёзиш ниятида эканлиқларини айтиб, ҳамма-мизни хўшунд этдилар.

ХОТИМА Орадан уч-тўрт кун ўтиб, жаҳза газетамизнинг машинаси бир қанча алоқа зобитларини олиб, Харьковга жўнади. Ойбек ака шу машинада эди. У март ойининг ўрталарида яки Умаровкага қайтди. Сўнг 18 кун йўл босиб, эсон-омон Тошкентга етиб келди. Адиб хорғин ҳолда, қоқ ярим тунда эшиги олдида тўхтади. Болалари ёш эди, Ойбек уларни бевақт кўрқитмаслиги учун деразани охишта чертади.

Адибнинг ишчилар шаҳарасидаги ҳовлисида қад кўтарган дарахтлар баҳор нафасини эмиб, илк бағрларини ёзаётган эди. Иккинчи жаҳон урушдан жангчилари ҳам олиб, жон бераётган жангчиларини, уларнинг жасорати, бўқилмас иродаси ва галабага бўлган қатъий ишончини кўрган адиб қалбиди «Кўёш қораймас» романининг дастлабки боллари нурлана бошлаган эди...

Найм КАРИМОВ.

ЯНГИ АСАР НУРИ

учрашиб, қаҳрамон жангчининг ўз уйига бориб келиши учун икки ҳафтага ихозат беришларини илтимос қилди. Аммо мерганнинг ўзи «Хисобни 100 га етказмай туриб, ўйга бормайман», деб оёқ тираб олди. Адиб шу кеча юртдошлари орасида қолиб, улар билан узок сўхбат қурди. Эртаси кўни, кечқурун жангчилар жанговар постлардан қайтгач, улар билан биргаликда оқватланди. Иқром Тошматов Ойбек сиймосида худди ўз аксини топандек бўлди. Улар бир-бирларининг меҳрига тўймай сўхбатлашар эканлар, қутилмаганда жангчилар Иқромдан қўшиқ айтиб беришни илтимос қилдилар. Иқром кейинчалик айниқса машҳур бўлиб кетган қўшиқни майин овоз билан айта бошлади.

Хандалак бўйли ёрим, сен унда зор, мен бунда зор, Тўти қўшининг боласидек иккаламиз интизор.

Боққа кирсам боқсан, имлаб қўшининг қоқсан, Қоқма десам қоқсан, юракка ўт ёқсан...

Мерган сўнгги сатрларни кўйлар экан, олисадаги ёрининг қиёфасига кириб, бир қўлини қошига олиб борди-да, гамза қила бошлади. Жангчиларнинг шўх қийириқлари остида қўшиққа танқиди ашулани Соғия Яғудавва ҳам қўшилди, ўша ёр тилидан қўйлаб кетди: Қош агар пайваста бўлса, усманга гардон қилар, Ер агар нодон бўлса, ошқини саргардон қилар...

роҳлар ташқарига чиқиб уни тополмадилар. Кор бўралаб ёғарди. Каттик совуқ ва изири. Дадаили Соатқуллов шеърлари билан теварак-атрофи роса айланди. Аммо Ойбекдан дом-дарақ йўқ эди. Бир маҳал қараса, нарироқдаги катта тўнанинг буйи оппоқ бўлди кўтарилиб турарди. У ховлиқиб ўша томонга югурди. Қўрқунча бор экан: адибнинг жингалак сочлари-ю қошқўзларига қорга кўмилган, чўғи ўчган сигарети эса бармоқлари орасига ёпишиб қолган эди. Найчи шеърлари билан адибни арағ кўтариб, ертўлага олиб тушди. Оловга тоблади. Қўл-оёқларини ишқалаб, ҳаракатлангирди.

Ойбек аниқдан кейингина кўзларини очди...

УРУШ ЙИЛЛАРИДА ВОРОНЕЖ ЖАБХАСИДА ЎЗБЕК ТИЛИДА НАШР ЭТИЛГАН «ВАТАН ШАРАФИ УЧУН» ГАЗЕТАСИНING МУХАРРИРИ, ТАНИКЛИ ЖУРНАЛИСТ ВА ТАРЖИМОН РУСТАМ АБДУРАХМОНОВНИНГ БИРИНЧИ ХИКОЯСИ

1943 йил февралнинг аввали. Воронеж озод этилган бўлишига қарамай, ҳали ҳар жой — ҳар жойда фашизм «маданиятининг» мўдҳиш обидаси бўлиб, долрлар қаққайиб турарди.

Мен зарур бир иш билан фронт сийёби бошқармасига бораётган эдим. Қарасам, бир жойда беш-ўн киши долрларни бузишгаётган экан. Бу кишиларнинг ёнида телланигинг икки қулғоги осилиб елкасига тушган, эғнида қора мовут палъто. Қўлида қичкина қора

Килмиш-қидирмиш ОЙНИ ЭТАК БИЛАН ЁПИБ БЎЛМАС

Ёхуд «Эр — Азия» кичик корхонасининг қандай қилиб «Азия Эйр Интернешнл Групп» ҳиссасдорлик жамиятига айланганини, унинг «ҳожатбарор» хизматлари ва алалиқбат ошқор бўлган сирлари ҳақида

Вилоят прокуратурасидан келган хат аниқ ташвишчи эди. Шу босилан ҳам айлоти солиқ бошқармаси раҳбарияти унга тез муносабат билдириб, махсус назорат ва тафтиш бўлими ходимларидан иборат сўруш тўғрисида Унинг жамоасига прокурор хатиди келтирилган маълумотларнинг қанчалик тўғриллигини текшириб чиқилиши топширди.

Иш шунчалик чигаллашиб кетган эдики, гўрҳ аъзолари дастлаб текширувни қаердан бошлашни билмай қолишди. Яқиндагина «Эр — Азия» номи билан рўйхатга олинган кичик корхона хаш-паш дағулча ёпиқ турдаги улкан ҳиссасдорлик жамиятига айланиб қолди. Номин ҳам бошқача — «Азия Эйр Интернешнл Групп». Ҳўжатлар қалқаш. Корхона раҳбарлари, бош ҳисобчилари алмаштириб, энди қимини ушлашни ҳам билмайсан киши. Ушласангиз ҳам гапиргани қўймайди. Баҳоналарини қалаштириб ташлашади...

Чет элларга эркин йўл очилиб одамларнинг оғи опти, қўли етти бўлиб қолган кезларда «Эр-Азия» кичик корхонаси бир думалаб сайёҳларга хизмат кўрсатувчи хиссасдорлик жамиятига айланди. Ушундан ишнинг бошида турган В. Соҳибназаров «Ўзбекистон ҳўжа йўллари» авиакомпаниясидан самолётларни ижарага олиб, тижоратчи сайёҳларни гура-гура чет элларга учираверди. Сайёҳларнинг бир гуруҳи Покистонга қараб ўса, яна бир гуруҳи «Қаердасан, Бирлашган Араб Амириги» дея қўнма қўнмаларга яна ҳам туллади. Қирим-қиримнинг хисобига етолмай тўрт нафар бош ҳисобчи алмашди. Ҳўжатлар чўнчонам қалқашди, қилин қирқ ёрадиган соқиллар ҳам олдинги бош ҳисобчи бўлиб қолди. Охири улар йилни «майдалаб», ҳар қоракка бўлиб-бўлиб текширишга киришдилар.

1994 йилнинг биринчи чорғида сайёҳларга хизмат кўрсатганлик ҳақидаги даллолатномада ҳам 682 нафар сайёҳнинг исми-шарифи ёзилган ва улардан 407 минг 289 сўм ҳақ олинган эди.

учирилган эди. Корхона қомпо-териядаги хисоботда эса 51 кишининг номи кўрсатилган. Ҳар бир сайёҳ учун хизмат ҳақи 1400 сўмдан, жами 68800 сўмни ташқил этган.

Ушбу раёс бўйича сайёҳ тўқмаси ҳар бир сайёҳ учун 1400 сўм ва 320 АҚШ доллари бўлганлиги рости. Лекин, раёсдан корхона қарасига бир сўм ҳам, ярим доллар ҳам қирим қилинмаганлигига ичма дейсиз. Шундай йўллар билан йил давомида атайин ширрилган ва солиққа тортилмаган даромадлар салкам миллион сўмга етиб қолган эди.

Уларнинг издошлари ҳам ойнай этак билан ёпишиб бўлдилар. 1995 йилдаги даромадларини яширишда солиқ қасбдошларидан игариллаб кетдилар. Улар фақат сайёҳлардан тушган хизмат ҳақини эмас, меъридан ортиққа оқ учун тулган пуллари ҳам яшириш йўлига ўтдилар. Шу йилнинг иккинчи чорғида самолётларга меъридан ортиққа қўнма қўнмалардан игариллаб кетилган. Улар фақат сайёҳлардан тушган хизмат ҳақини эмас, меъридан ортиққа оқ учун тулган пуллари ҳам яшириш йўлига ўтдилар. Шу йилнинг иккинчи чорғида самолётларга меъридан ортиққа қўнма қўнмалардан игариллаб кетилган. Улар фақат сайёҳлардан тушган хизмат ҳақини эмас, меъридан ортиққа оқ учун тулган пуллари ҳам яшириш йўлига ўтдилар.

Солиқчилар ҳақиқий аҳволини текшириб кўришганида корхона раҳбарлари бу ерда ҳам устамонлик қилишмоқчи бўлган экан. Корхона ярим йилликда 173 минг сўмдан қўнроқ фойда олибди. Лекин бу фойдадан бир сўм ҳам солиқ тўланибди.

Давлат солиқ қўмитаси матбуот хизмати раҳбари.

Дўққат янгиликлар!

Ўзбекистон Республикаси Халқ банки эркин муомаладаги валютада янги омонат турларини таклиф этлади. Валюта омонатлари Ўзбекистон Республикаси фуқаролари томонидан, шунингдек Ўзбекистон ҳудудида доимий равишда истиқомат қилувчи чет эл фуқаролари, ҳамда фуқаролик ҳуқуқига эга бўлмаган шахслар томонидан ҳам очилиши мўмкин. Талаб қилиб олинмаган омонатларга йилга 2 фоиз, мўддатли камиди 1 йил бўлган мўддатли омонатларга эса 4 фоиз миқдорда эркин муомаладаги валютада даромад тўланади. Талаб қилиб олинмаган омонатга камиди 200 АҚШ доллари тенг, мўддатли омонат очинишигиз учун эса 500 АҚШ доллари тенг миқдорда эркин муомаладаги валюта қўйилса ёки нақд пулсиз ўтказилса қифло.

Тўлиқ маълумотларни Халқ банкининг истаган муассасасидан, ёки қўйидаги телефонлар орқали олишиңиз мўмкин: 45-35-41, 33-51-95. Халқ банки Сизнинг хизматиниңизда. Ўзбекистон Республикаси Халқ банки.

XEROX 5317, 5331, 5332 ичхам нўсха кўчириш машиналари кент имкониятларга эга. Турли ўлчамли қоғозлардан фойдаланиб асл нўсха ўлчовини автомат усулда аниқлаб, икки томонлама ёки рангли қилиб нўсха кўчиришингиз лозим бўлса XEROX 5317, 5331, 5332 машиналари айна мўддаодир! XEROX машиналарининг имкониятлари уларнинг нарҳига мос тушади. Одатда XEROXнинг дилерлик тармоғи сизга эҳтиёт қисмлар ва бошқа ишлатиладиган ашёларни юқори сифатда ва мақбул нарҳларда қафолатлайди. RANK XEROXнинг Ўрта Осиё бўйича ваколатхонаси Алмати (3272) 62-00-45 Тошкент (3712) 39-47-16 The Document Company XEROX МУАССИСЛАР: Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Кенгаши ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси Бoш муҳаррир: Ашвар ЖўРАБOЕВ. БУЛИМЛАР: Парламент 33-57-34; Халқаро 33-07-48; Қишлоқ хўжалиғи 36-07-94; Иқтисодийт 36-36-65; Маънавийт 36-35-60; Ахборот 36-29-89; Тўғи муҳарририни 33-10-28. • МАНЗИЛИМИЗ: 700000, ГСП Тошкент шаҳри, Матбуотчилар кўчаси, 19-уй. Навбатчи муҳаррир — И. Худойров. Навбатчи — О. Турмушев.